

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT ONDERZOEK NAAR KWALITEITSVERBETERING KADER 2012

Lentiz, Groen van Prinstererlyceum VMBOGT

Plaats : Vlaardingen
BRIN nummer : 17WQ|C1
BRIN nummer : 17WQ|00|VMBOGT
Onderzoeksnummer : 281838
Datum onderzoek : 10 februari 2015
Datum vaststelling : 12 mei 2015

INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 10 februari 2015 een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd op de afdeling vmbo-theoretische leerweg (vmbo-t) van het Groen van Prinstererlyceum. Daarbij is gekeken naar de kwaliteit van het onderwijs en naar naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

Tijdens het kwaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd op 13 september 2012 stelde de inspectie tekortkomingen vast in de opbrengsten op de afdeling vmbo-t van het Groen van Prinstererlyceum. Deze zijn beschreven in het inspectierapport dat is vastgesteld op 12 november 2012. De kwaliteit van het onderwijs is toen als zwak beoordeeld en de inspectie heeft haar toezicht geïntensiveerd.

Ook de afdelingen havo en vwo lieten dalende opbrengsten gezien. Een kwaliteitsonderzoek op 12 november 2013 wees vervolgens uit dat de opbrengsten van de afdeling havo eveneens onvoldoende waren en op de afdeling vwo risicovol. De bevindingen uit dit onderzoek zijn beschreven in het inspectierapport dat is vastgesteld op 22 januari 2014. Op basis van dit onderzoek hebben wij aan de afdeling havo een aangepast arrangement zwak toegekend vanwege onvoldoende opbrengsten.

Om na te gaan in hoeverre de eerder vastgestelde risico's en tekortkomingen zijn opgeheven en de kwaliteit van het onderwijs weer voldoende is, heeft de inspectie nu een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd bij de afdelingen vmbo-t en havo en in samenhang daarmee een kwaliteitsonderzoek bij de afdeling vwo.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Wij hebben relevante documenten van de school geanalyseerd.
- Schoolbezoek, waarbij wij in een aantal lessen de onderwijspraktijk hebben geobserveerd en eerdere bevindingen uit kwaliteitsonderzoek van de inspectie geverifieerd, waaronder het leerstofaanbod van de vakken Nederlands en Wiskunde

- Wij hebben gesprekken gevoerd met het management, vaksecties, zorg coördinatoren en coördinatoren taal- en rekenbeleid, mentoren en leraren.
- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de bevindingen van het onderzoek besproken met het bestuur, de directie en het management van de school.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek bij de afdeling vmbo-t onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2012. Dit document is te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staat de conclusie van het onderzoek waaronder het vervolgtoezicht. In hoofdstuk 3 beschrijven we de bevindingen uit het onderzoek in de vorm van een kwaliteitsprofiel. Dit wordt gevolgd door een paragraaf waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven

BEVINDINGEN

Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader voortgezet onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden.		1	2	3	4	5
1.1*	De leerlingen behalen in de onderbouw het opleidingsniveau dat mag worden verwacht.			•		
1.2.3*	De leerlingen lopen weinig vertraging op in de bovenbouw van de opleiding vmbo-gt.	•				
1.3.3*	De leerlingen van de opleiding vmbo-gt behalen voor het centraal examen de cijfers die mogen worden verwacht.	•				
1.4.3*	Bij de opleiding vmbo-gt zijn de verschillen tussen het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen van een aanvaardbaar niveau.			•		

De aangeboden leerinhouden zijn gericht op de brede ontwikkeling van leerlingen en de voorbereiding op vervolgonderwijs of arbeidsmarkt en samenleving.		1	2	3	4
2.1*	De aangeboden leerinhouden in de onderbouw voldoen aan de wettelijke vereisten van artikel 11 a-f WVO.			•	
2.2*	De aangeboden leerinhouden in de bovenbouw zijn dekkend voor de examenprogramma's.			•	
2.3*	De school met een substantieel percentage taalzwakke leerlingen heeft bij alle vakken een aanbod aan leerinhouden dat past bij de talige onderwijsbehoeften van deze leerlingen.		•		

Het schoolklimaat wordt gekenmerkt door veiligheid en respectvolle omgangsvormen		1	2	3	4
4.3	Het personeel voelt zich aantoonbaar veilig op school.			•	
4.4*	De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.			•	
4.5	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school.			•	

De leraren leggen duidelijk uit, organiseren de onderwijsactiviteit efficiënt en houden de leerlingen taakbetrokken		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•	
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			•	

De leraren stemmen aanbod, instructie, verwerking en onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		1	2	3	4
6.1	De aangeboden leerinhouden maken afstemming mogelijk op de onderwijsbehoeften van individuele leerlingen.		•		
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen leerlingen.		•		
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		•		

De leraren volgen systematisch de vorderingen van de leerlingen		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	

Leerlingen die dat nodig blijken te hebben, krijgen passende zorg		1	2	3	4
8.2*	De school voert de zorg planmatig uit.			•	

De school zorgt systematisch voor behoud of verbetering van de kwaliteit van haar onderwijs.		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van haar leerlingen.			•	
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			•	
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.		•		

De school zorgt systematisch voor behoud of verbetering van de kwaliteit van haar onderwijs.		1	2	3	4
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.		•		
9.6	De school waarborgt de kwaliteit van het schoolexamen en van andere toetsinstrumenten.		•		

Wet- en regelgeving		Voldoet	Voldoet niet
N.1	Door of namens het bestuur is de vastgestelde schoolgids naar de inspectie gestuurd en deze schoolgids bevat de verplichte onderdelen (WVO, art. 24a en 24c).	•	
N.2	Door of namens het bestuur is het vastgestelde schoolplan naar de inspectie gestuurd en dit schoolplan bevat de verplichte onderdelen (WVO, art. 24 en 24c).	•	
N.3	Door of namens het bestuur is het vastgestelde zorgplan naar de inspectie gestuurd en dit zorgplan bevat de verplichte onderdelen (WVO, art. 10h).	•	
N.4	Door of namens het bestuur zijn het Examenreglement en het PTA naar de inspectie gestuurd en beide voldoen inhoudelijk aan de wettelijke vereisten (Eindexamenbesluit art. 31).	•	
N.5	De geplande onderwijstijd voldoet aan de wettelijke vereisten (WVO art. 10, lid 2; 10b, lid 2; 10d, lid 2; 10f, lid 3a; 11c, lid 1b; 12, lid 5).	•	

Beschouwing

Algemeen beeld

Het Groen van Prinstererlyceum kampt al jarenlang met tegenvallende opbrengsten die zich het eerst manifesteerden bij de afdeling vmbo-t en vervolgens bij de afdelingen havo en vwo. De school is in 2012 gestart met een omvangrijk verbetertraject dat echter tot op heden niet tot de gewenste verbetering van de opbrengsten heeft geleid, ondanks de inspanningen die schoolbreed zijn gepleegd. Dit geldt met name voor de langdurig onvoldoende opbrengsten van de afdeling vmbo-t.

Tot eind 2014 heeft de situatie voortgeduurd waarin de school steeds weer met nieuwe en of aangescherpte plannen kwam zonder grip te krijgen op de verder verslechterende onderwijskwaliteit van met name de afdeling vmbo-t. In samenspraak met het bestuur heeft de schoolleiding uiteindelijk besloten om de organisatie grondig door te laten lichten. De bevindingen uit een VO-audit hebben uiteindelijk de nodige veranderingen teweeggebracht. Dit blijkt uit een meer sturende rol van het management en een steviger positionering van de

teamleiders. Ook is er prioritering aangebracht in de veelheid van verbeteracties met meer focus op de realisering van de doelstellingen. Komend jaar zal moeten blijken of de maatregelen leiden tot de gewenste verbetering en borging van de onderwijskwaliteit.

Hieronder volgt een toelichting op het oordeel.

Toelichting

Opbrengsten

Het oordeel over de opbrengsten is gebaseerd op het driejaarlijks gemiddelde van het onderwijsrendement in de onderbouw en de bovenbouw, het gemiddelde cijfer op het centraal examen en het verschil tussen de cijfers van het schoolexamen en het centraal eindexamen.

Onderbouw

Het rendement in de onderbouw van de afdeling vmbo-t, havo en vwo is volgens de voorlopige gegevens van de opbrengstenkaart 2015 weer van voldoende niveau. Het rendement is in relatief korte tijd sterk gestegen doordat meer leerlingen onderwijs volgen op een niveau dat overeenstemt met het basisschooladvies.

Er is in de onderbouw nog wel sprake van een relatief groot aantal leerlingen dat vertraging oploopt en/of afstroomt in de onderbouw in vergelijking met het landelijk gemiddelde. Dit geldt voor alle afdelingen van het Groen van Prinsterlyceum. Deze ontwikkeling kan komende jaren een nadelig effect hebben op het rendement in de onderbouw, omdat het aantal leerlingen dat vertraging oploopt en/of afstroomt afgelopen jaren is toegenomen.

Bovenbouw en examenresultaten

Het rendement in de bovenbouw van de afdeling vmbo-t is al langere tijd onvoldoende en laat nog geen verbetering zien. Het aantal zittenblijvers in leerjaar 3 en 4 ligt ruim boven het landelijk gemiddelde. Het aantal zittenblijvers neemt in leerjaar 3 weliswaar af, maar in leerjaar 4 nog niet. De afstroom in leerjaar 4 zonder diploma neemt zelfs toe.

Het gemiddelde cijfer voor het CE is onvoldoende. Volgens de voorlopige opbrengstenkaart 2015 is het CE licht gestegen van 5,9 naar 6,1. Het landelijk ongewogen gemiddelde is echter ook gestegen van 6,24 naar 6,39. Het gemiddelde CE zal daardoor in 2015 opnieuw als onvoldoende beoordeeld worden. Verschillende kernvakken scoren al meerdere jaren achtereen (ruim) onder het landelijk gemiddelde, waaronder de vakken Nederlands, Wiskunde, Natuur- en Scheikunde en Economie.

Het verschil tussen het gemiddelde cijfer van het schoolexamen (SE) en het CE ligt bij de afdeling vmbo-t al geruime tijd binnen de door de inspectie gehanteerde norm van 0,5 punt. Hierin hebben vooral de vakken Nederlands, Geschiedenis, Aardrijkskunde en Natuur- en Scheikunde een aandeel.

Het onderwijsproces

Het onderwijsproces is van voldoende kwaliteit. Leraren bieden duidelijkheid over wat er in de les wordt behandeld. Zij weten de leerstof met de nodige vakkennis toegankelijk te maken. De leerlingen gaan veelal taakgericht aan het werk.

Het ontbreekt echter aan expliciete aandacht voor de leerdoelen en het leerproces van de leerlingen. Leraren zijn meer gericht op het goede antwoord dan op wat de leerling nodig heeft om de resultaten te verbeteren. Ook de toetsen geven onvoldoende informatie over wat een leerling al beheerst en wat nog beter kan. Hierbij zal een beter onderscheid moeten worden gemaakt tussen de verschillende beheersingsniveaus van de leerstof en wat voor een bepaalde toets het meeste gewicht heeft. Deze benadering zal vervolgens ook meer richting kunnen geven aan doelen van de les en daarmee samenhangende keuzes voor didactische werkvormen.

Waar het gaat om de bewuste en systematische afstemming van de lessen op de behoeften en mogelijkheden van de individuele leerlingen, moeten we vaststellen dat dit aspect van didactisch handelen onvoldoende is. Deze constatering beschouwen wij als onwenselijk voor een school die jaren achtereen resultaten behaalt die ver achterblijven bij het landelijk gemiddelde.

De school beschikt over voldoende voorzieningen voor leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte of sociaal-emotionele problematiek. Maar ondersteuning van leerlingen met leerachterstanden of onvoldoende motivatie voor het leveren van leerprestaties verdient meer aandacht. Het ontbreekt de school aan mogelijkheden voor de individuele ondersteuning en begeleiding op cognitief gebied, zowel in de reguliere lessen als in extra ondersteuningsuren. Hierbij zal het taal- en rekenbeleid van de school nadrukkelijker een rol moeten spelen. Dit is tot nu toe onvoldoende het geval.

Voor de verdere versterking van het taal- en rekenbeleid achten wij het noodzakelijk dat de school eerst goed doordenkt welke maatregelen effectief en wenselijk zijn. Vervolgens zal er gestuurd moeten worden op een consequente uitvoering van het taal- en rekenbeleid. Hierbij zal de school beter gebruik moeten maken van de genormeerde toetsen die zij tot haar beschikking heeft. De mogelijkheden van deze instrumenten worden nog onvoldoende benut om gaandeweg de opleiding tekorten te diagnosticeren, na te gaan in welke (sub-)domeinen de achterstanden zich voordoen, de benodigde ondersteuning

gerichter daarop af te stemmen en de ontwikkeling te monitoren. Dit tekort belemmert ook het zicht op de effectiviteit van de maatregelen op school-, cohort-, klas- en leerlingniveau. Juist voor een school die hoge prioriteit geeft aan de verbetering van de leerresultaten van haar leerlingen is het van belang beter zicht te verkrijgen op de effectiviteit en de meerwaarde van de genomen maatregelen.

De kwaliteitszorg

Het systeem voor kwaliteitszorg is als onvoldoende beoordeeld. Dit terwijl het systeem ook zeker kenmerken vertoont van een cyclisch systeem waarin de fase van planvorming zorgvuldig wordt doorlopen.

In het eerdere kwaliteitsonderzoek van de inspectie op 12 november 2013 is het systeem ook nog als voldoende beoordeeld. We constateerden toen al wel dat het ontbrak aan scherpheid in de analyses en evaluaties van de onderwijskwaliteit. Het was destijds niet duidelijk of alle verbeteractiviteiten een relatie hadden met de doelen en daarmee de beoogde effecten. Tevens benadrukten wij de noodzaak van het stellen van prioriteiten in de veelheid van doelen en activiteiten. Het ontbrak in de planvorming ook aan tussentijdse monitoring en piketpaaltjes om te bepalen of de school op koers ligt of dat er tussentijdse aanpassingen nodig zijn. Dit heeft ertoe geleid dat de school herhaalde malen achteraf moest vaststellen dat de realiteit weerbarstiger was dan de 'letters op papier'.

Ondanks alle inspanningen die geleverd zijn voor verbetering en borging van de onderwijskwaliteit, moeten we helaas concluderen dat de school er tot op heden niet in is geslaagd om een kentering teweeg te brengen in de dalende trend van de opbrengsten. Dit geldt met name voor de langdurige resultaten van de afdeling vmbo-t en de examenresultaten van alle afdelingen van de school. Doeltreffende maatregelen zijn uitgebleven tot de opnieuw tegenvallende examenresultaten van 2014. Dit was uiteindelijk de directe aanleiding voor het uitvoeren van een VO-audit vanuit het project 'Leren verbeteren'. De audit heeft op 17 december 2014 plaatsgevonden en vormt het startpunt van een reeks verbetermaatregelen die ingrijpt in alle geledingen van de organisatie. Een belangrijke bevinding uit deze audit was dat de schoolcultuur en leiderschapsstijl zich nog teveel laat kenmerken door autonomie en vrijblijvendheid. Voor het realiseren van de gewenste kwaliteitsverbetering werd het nodig geacht om deze situatie te doorbreken met een meer sturende leiderschapsstijl van het management.

Wij hebben in het onderzoek kunnen vaststellen dat de bevindingen uit de audit inmiddels hebben geleid tot de herinrichting van de organisatie, waaronder de verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het

management. Een belangrijk aspect hiervan is de sterkere positionering van de teamleiders op het gebied van onderwijskundig leiderschap en de aansturing en begeleiding van de professionele ontwikkeling van de medewerkers. Hiertoe is recent een beleidsmedewerker aangesteld die het management ondersteuning biedt bij de ontwikkeling en borging van de kwaliteitszorg. Deze ondersteuning geeft de teamleiders de nodige ruimte om kort cyclisch doelstellingen te realiseren en medewerkers uit te dagen, te inspireren en positief kritisch te ondersteunen. Ook vindt er de nodige prioritering plaats van verbeteracties. De focus ligt nu eerst op de verbetering van de resultaten van de CE 2015.

Een ander belangrijk verbeterpunt vormt de aansturing van de vaksecties. Uit de audit kwam naar voren dat vaksecties onderling verschillend functioneren en dat er veel ruimte was voor eigen initiatief en handelen naar eigen inzicht. Op basis van deze bevindingen heeft de directie afgelopen maand gesprekken met de vaksectievoorzitters gevoerd om tot oplossingen en voorwaarden te komen voor een zo optimaal mogelijk functioneren van de vaksecties. Dit vormt vervolgens de basis voor de definitieve vaststelling van de organisatievorm van de vaksecties, uiterlijk in juni 2015. Wij dringen erop aan om in dit proces ook nadrukkelijk de kwaliteit van toetsing en examinering mee te nemen, zodat de school meer grip krijgt op de door-en uitstroom van de leerlingen. Ook in dit opzicht lijken er grote verschillen te bestaan tussen de verschillende vaksecties en de docenten onderling. Vooral nog is de kwaliteit van toetsing en examinering niet geborgd.

Wij zijn op grond van de hierboven beschreven ontwikkelingen tot de conclusie gekomen dat de schoolorganisatie midden in een veranderingsproces zit dat nodig is voor de verbetering en borging van de onderwijskwaliteit. Het is nog te vroeg om vast te stellen of de huidige koers tot de noodzakelijke verbeteringen leidt. Wij hebben echter wel het vertrouwen dat de school 'alle hens' aan dek heeft en de nodige slagkracht kan leveren om te doen waar het voor staat.

TOEZICHTARRANGEMENT

Kwaliteit

De kwaliteit van het onderwijs van de afdeling vmbo-t van het Groen van Prinstererlyceum vertoont nog steeds belangrijke tekortkomingen en is opnieuw als zwak beoordeeld. Daarentegen is de onderwijskwaliteit van de afdeling havo weer van voldoende niveau en weet de afdeling vwo haar onderwijskwaliteit op voldoende niveau te behouden. Voorts hebben we kunnen vaststellen dat de recente organisatieverandering een omslag heeft teweeggebracht in aansturing en ontwikkelkracht. Er is het vertrouwen van de inspectie dat de school komende periode 'alle hens aan dek' heeft voor de noodzakelijke verbetering en borging van de onderwijskwaliteit.

Op grond van deze ontwikkelingen verlengt de inspectie voor de afdeling vmbo-t het huidige traject van geïntensiveerd traject tot juli 2015. Verdere besluitvorming voor het toezicht op het onderwijs laat de inspectie afhangen van de verdere ontwikkeling van de school en zal onderwerp van gesprek zijn met het bevoegd gezag van het Groen van Prinstererlyceum, op nog nader te bepalen datum in juni 2015. De school zorgt dat de inspectie voorafgaand aan dit gesprek over gegevens beschikt die aantoonbaar maken dat de school de positieve verwachtingen van de inspectie waarmaakt. Hieruit moet blijken dat de school in staat is de concrete resultaten te boeken die nodig zijn voor herstel van de onderwijskwaliteit van de afdeling vmbo-t. Dit geldt voor de ontwikkeling van de opbrengsten, het onderwijsproces en de kwaliteitszorg. De afspraken met het bevoegd gezag voor herstel en bestendiging van de onderwijskwaliteit van de afdeling vmbo-t zijn nader uitgewerkt en vastgesteld in een toezichtplan.

De Inspectie van het Onderwijs kent aan de afdeling havo van het Groen van Prinstererlyceum het basisarrangement toe. De kwaliteit van het onderwijs is weer voldoende. Dit betekent dat deze afdeling van de school niet langer onder intensief toezicht valt.

De inspectie van het Onderwijs kent aan de afdeling vwo van het Groen van Prinstererlyceum opnieuw het basisarrangement toe. De kwaliteit van het onderwijs is voldoende.

Naleving

De inspectie concludeert dat er bij de afdelingen vmbo-t, havo en vwo geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.